

den, saa længe man ikke foretager en ganske anderledes radikal Ændring i hele Skolesystemet. Om man sætter en lille Lap paa eller tager en lille Lap fra, retter paa et Fag hist og paa et andet her, vil efter min Anskuelse aldeles Intet hjælpe. Derimod tror jeg, at der mulig kunde findes to Midler, som lode sig anvende med Held. Medens det nemlig paa den ene Side utvivlsomt for en Dreng er en overordentlig stor Fordel i mange Henseender at gjenningaa en offentlig Skole, medens det med Hensyn til Karakterens Udvikling og til hans Evne til at kunne tumle sig imellem andre Drenge har en overordentlig gunstig og helbig Virkning paa ham, saa at en god Skole i egentlig Forstand er en Forstole for Livet, kan det paa den anden Side ikke negtes, at med Hensyn til selve Undervisningen er der uundgaaelig forbundet store Ulemper med Skolegangen. Den ikke mindste Ulempe er den, at Undervisningen nødvendig maa være beregnet paa et Gjennemsnitsniveau. Følgen heraf er, at bedre begavede Elever spille en uhyre Tid ved Skoleundervisningen, de maa sidde og terpe og terpe den samme Ting om igjen, som de kunne forud, og de kunde mangfoldige Gange anvende deres Tid bedre, om de slet ikke mødte paa Skolen. Paa den anden Side de, som staa just paa Gjennemsnitsstandpunktet, maa anstrænge sig for at følge med, og de, der staa under Gjennemsnittet, blive nødte til at overanstrenges sig eller Intet at lære. Jeg ser ikke noget andet Middel til at afhjælpe denne Mangel end det simple: at graduere Fordringerne efter de forskjellige Evner. Jeg indser meget vel, at dette vanskeligt lader sig gjøre individuelt; det vilde i alle Tilfælde være at lægge en meget stor Myndighed i Lærernes Hænder, og det lød sig under alle Omstændigheder ikke gjøre ved en Lov. Men en Ting kunde gøres ved Lov, nemlig at graduere Fordringerne alt efter den Karakter, Eleven attraar at naae ved Examen. Der er ikke det Mindste i Veien for, at man kunde fordrø i kvantitativ Henseende en større Præstation af dem, der gjøre Fordring paa præ, end af dem, der ville nøies med laud, og at man kan forlange Mere af den, der gjør Fordring paa at faa laud, end af den, der vil lade sig nøie med laud. Der gaa i den lærde Skole Sneve og Sneve af Elever, hvis Aspiration aldrig stiger højere end til laud, og der er ingen Grund til at tvinge dem til at arbejde efter et System, som om de aspirerede til præ. Der gaar Hundreder og Hundreder, som ville nøies med laud, hvorfor tvinge dem til at lære Mere, end hvad der kan forenes med at præstere et laud? Man gjentager her idelig den gamle Sætning: „Non multa sed multum“. — det kommer ikke an paa at lære Meget, men at lære godt; det kommer ikke an paa kvantiteten af det, man bearbejder, men paa, at man bliver fuldstændig Herre derover, at man fuldt ud har

gjennemarbejdet og tilegnet sig hele det Stof, man har med at gjøre. Man bliver ved at gjentage denne Sætning og handler saa stilt imod den. Man burde tværtimod sige til de forskjellige Elever: „Du skal læse saa og saa meget Mindre, hvis Du vil nøies med at faae laud, men det, Du lærer, skal Du tilegne Dig helt ud; og Du, som vil have laud, skal læse saa meget Mere, og Du, som aspirerer til Udmærkelse, maa paatage Dig det Arbejde at lære et saa meget større Quantum“. Der vil desuden komme den Fordel ud af et saadant System, at der vil indtræde en større Frihed i den hele Skoleundervisning i de øverste Klasser; det kan for en stor Del være Hjemmearbejde, Eleverne henvises til, og de øverste Klasser i Skolerne ville derved kunne danne en Overgang til Studeringen ved Universitetet.

Dette er det ene Middel. Et andet er at lægge en ganske anderledes Vægt end hidtil paa den legentlige Udvikling. Jeg vilde ønske, at man vilde indføre 2 Timers Gymnastik daglig i de lærde Skoler. Jeg tror, at saa vilde det, man kalder Overbeholdelse, for en meget stor Del forsvinde. Overanstrengelsen styldes i Virkeligheden meget ofte simpelthen Mangel paa god og sund Motion, Mangel paa en systematisk Udvikling af Legemet. Jeg vil slet ikke tale om Skoleundervisningen i England, der, som bekendt, udmærker sig ved den overordentlige Vægt, der lægges paa systematiske Legemsøvelser, og hvor de navnlig drives i Form af forskjellige Lege, som Cricket eller som Koning osv., men jeg skal henviser til Frankrig, hvor man ikke ad samme Vej har kunnet naae Maalet. Man er der gaaet den Vej at indføre militære Øvelser ved Skolerne. I 1871 har man ved samtlige høiere Skoler indført systematiske militære Øvelser; man lærer Eleverne at marschere, at manøvrere i Terrainet; man lærer dem at exercere, gjøre Geværgrab, bruge Sablen og tilbøds Skydning, og dette har hidtil baaret saa fortrinlig Frugt, at man iaar i Frankrig er gaaet til at indføre militære Øvelser ogsaa ved Almueskolerne. Man har gjort noget Lignende i Schweiz; der foretage Drengene i Folkeskolerne ordentlige Manøvrer under Kommando af Underofficerer og Officerer, og jeg er overbevist om, at, hvis man vilde gennemføre noget Lignende her, hvis man vilde gennemføre en omhyggelig Gymnastikundervisning, indføre Militærøvelser og i 14 Dage om Sommeren tage Eleverne fra Byerne ud paa Landet, indkvartere dem i Landsbyerne og lade dem ordentlig marschere, vilde røde Kinder snart afløse den Anæmi, der nu klages over.

Jeg skal henstille til den meget ærede Minister at tage dette Forslag under Overveelse. Det System, der i Frankrig har bragt saa udmærkede Frugter, kunde ogsaa lykkes her. Hvis den Dag engang kunde oprinde, og vi haabe jo Alle, at det skal ske sent, at den høitærede Kultusminister